Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (üheksas koda)

27. november 2014*

Konkurents — Keelatud kokkulepped — Elektritransformaatorite turg — EÜ artikli 81 ja EMP lepingu artikli 53 rikkumise tuvastamise otsus — Turu jagamise kokkulepe — 2002. aasta koostööteatis — Kaitse trahvide eest — Õiguspärane ootus — Põhjendamiskohustus

Kohtuasjas T-521/09,

Alstom Grid SAS, varem Areva T&D SAS, asukoht Pariis (Prantsusmaa), esindajad: advokaadid A. Schild, C. Simphal ja E. Estellon, hiljem advokaadid J. Derenne, A. Müller-Rappard ja M. Domecq,

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: A. Bouquet, N. von Lingen ja K. Mojzesowicz, hiljem A. Bouquet, K. Mojzesowicz ja P. Van Nuffel,

kostja,

mille ese on nõue tühistada komisjoni 7. oktoobri 2009. aasta otsus K(2009) 7601 (lõplik) EÜ artiklis 81 ja EMP lepingu artiklis 53 sätestatud menetluse kohta (Juhtum COMP/39.129 – Elektritransformaatorid),

ÜLDKOHUS (üheksas koda),

koosseisus: kohtunik D. Gratsias koja esimehe ülesannetes, kohtunikud O. Czúcz (ettekandja) ja I. Labucka,

kohtusekretär: ametnik J. Plingers,

arvestades kirjalikus menetluses ja 21. mai 2014. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

otsuse

Vaidluse taust ja vaidlustatud otsus

1 Käesolevas asjas on käsitluse all sektor, kuhu kuuluvad elektritransformaatorid, autotransformaatorid ja põikreaktorid, mille pinge on 380 kV ja rohkem. Elektritransformaator on suur elektrikomponent, mille ülesanne on vähendada või suurendada pinget elektriahelas. Elektritransformaatoreid müüakse kas eraldi seadmete või valmis elektrialajaamade osadena.

2 Käesolevas asjas tähtsust omaval ajavahemikul, st 9. juunist 1999 kuni 15. maini 2003 tegutses hageja, kelle nimi oli sel ajal Alstom T&D SA, elektritransformaatorite valdkonnas. Kogu selle ajavahemiku jooksul omas valdusühing Alstom 100% Alstom France SA (1999. aasta augustis nimetati ümber Alstom Holdings'iks) kapitalist, kes omakorda omas 100% hageja kapitalist.

3 Pärast Alstomi kontserni elektritransformaatorite tootmistegevuse müümist Areva kontsernile, kanti hageja 2004. aastal üle Areva SA poolt kontrollitud Areva kontserni ja seejärel nimetati ta ümber Areva T&D SA-ks.

4 11. ja 12. mail 2004 teostas Euroopa Komisjon Hitachi Ltd ruumides juhtumi COMP/38.899 – Gaasisolatsiooniga jaotusseadmed, raames kontrollimised, mille käigus tehti dokumentidest koopiaid.

5 9. septembril 2004 esitas Hitachi gaasisolatsiooniga jaotusseadmete osas kaitse saamise taotluse vastavalt komisjoni teatisele, mis käsitleb kaitset trahvide eest ja trahvide vähendamist kartellide puhul (EÜT 2002, C 45, lk 3; ELT eriväljaanne 08/02, lk 155; edaspidi „2002. aasta koostööteatis"). Selle taotluse raames esitas ta eelkõige koopiad dokumentidest, mille komisjon oli eespool mainitud kontrollimiste käigus tema ruumidest leidnud.

6 22. septembril 2004 esitas Areva esimese taotluse kaitse saamiseks. Esimene taotlus kaitse saamiseks puudutas peamiselt konkurentsivastaseid tegevusi mitmes Euroopa Liidu liikmesriigis (eelkõige Belgias, Saksamaal, Prantsusmaal, Madalmaades ja Austrias). Areva viitas taotluses ka „Aero Club'ile", mille puhul oli tegemist rahvusvahelise kartelliga elektritransformaatorite sektoris. Selles osas tõi ta välja kokkuleppes osalenud Euroopa ja Jaapani ettevõtjate nimed ning viisi, kuidas kokkuleppe toimis. Lisaks täpsustas ta, et kõnealune tegevus oli lõppenud aastatel 1998-1999. Komisjon jättis selle esimese taotluse kaitse saamiseks 7. detsembril 2005 rahuldamata, leides, et tema hinnangul ei vasta taotlus 2002. aasta koostööteatise punkti 8 alapunktides a või b sätestatud tingimustele.

7 15. jaanuaril 2005 esitas Areva teise taotluse kaitse saamiseks. Selles taotluses andis ta peamiselt teavet võimalike konkurentsivastaste tegevuste kohta, mis mõjutavad Saksamaa ja Prantsuse elektritransformaatorite turge, tuues samas esile erinevused esimese eeldatava kartelli ja selle kartelli vahel, mille suhtes oli komisjon algatanud uurimise AIG juhtumis. 21. septembril 2006 võttis Areva selle taotluse tagasi.

8 2. mail 2006 esitas Areva kolmanda taotluse kaitse saamiseks seoses eeldatava kartelliga Saksamaa ja Prantsusmaa osas. Ta täiendas esitatud teavet 8. septembril 2006, tuues uuesti andmeid Saksamaad ja Prantsusmaad puudutavate konkurentsivastaste tegevuste kohta ning märkides, et teised nende tegevustega seotud riigid olid Belgia, Madalmaad ja Austria. Selles kontekstis mainis ta ka *gentlemen's agreement*'i, mis tema hinnangul puudutas „mittekodumaiseid" Euroopa turge, st Euroopa turge, kus Euroopa tootjatel ei olnud tootmisüksust, nagu näiteks Hispaania või Itaalia. Lõpuks märkis ta, et *gentlemen's agreement* lõppes 1997. või 1998. aastal. 10. oktoobril 2006 täpsustas Areva, et kõnealune *gentlemen's agreement* tundus olevat vaid ühepoolne tegevus ja neil tegevustel ei olnud konkurentsivastast laadi. 31. oktoobri 2006. aasta kirjaga andis komisjon Arevale tingimusliku kaitse seoses „eeldatava kartellikokkuleppega elektritransformaatorite sektoris Saksamaal, Austrias, Prantsusmaal ja Madalmaades".

9 7. ja 8. veebruaril 2007 teostas komisjon kontrollimised äriühingute ruumides Saksamaal, Austrias ja Prantsusmaal.

10 Siemensi kontsern esitas 7. veebruaril 2007 taotluse kaitse saamiseks. 15. veebruaril 2007 täiendas Siemens seda taotlust, esitades tõendeid elektritransformaatorite sektoris sõlmitud suulise kartellikokkuleppe kohta, mida kutsuti *gentlemen's agreement*'iks (GA) ja mille kohaselt ei tohtinud Euroopa tootjad müüa oma tooteid Jaapanis ja Jaapani tootjad ei tohtinud müüa oma tooteid Euroopa turul. 6. detsembril 2007 andis komisjon Siemensile 2002. aasta koostööteatise punkti 8 alapunkti b alusel tingimusliku kaitse, kuna ta oli esimene ettevõtja, kes esitas komisjonile selliseid tõendeid, mis võimaldasid tal tuvastada EÜ artikli 81 rikkumist seoses selle kartellikokkuleppega.

11 14. märtsil 2007 saatis komisjon hagejale ja teistele ettevõtjatele küsimustiku. Hageja vastas sellele 27. märtsil 2007.

12 29. märtsil 2007 toimus hageja esindajatega kohtumine, mille käigus tutvustas komisjon teatud dokumente ja esitas nende kohta küsimusi.

13 1. juunil 2007 esitas Hitachi kontsern teise leebema kohtlemise taotluse, mida ta täiendas 1. augustil 2007.

14 18. juulil 2007 esitas Fuji kontsern leebema kohtlemise taotluse seoses kartellikokkuleppega Euroopa ja Jaapani elektritransformaatorite tootjate vahel.

15 20. augustil 2007 teavitas komisjon Arevat suuliselt, et ta kavatseb menetleda üksnes Euroopa ja Jaapani tootjate vahelist kartellikokkulepet, mitte aga teatud liikmesriike puudutavaid kokkuleppeid, mille suhtes oli hagejale antud tingimuslik kaitse. Lisaks sellele teavitas komisjon teda asjaolust, et talle antud tingimuslik kaitse hõlmab üksnes neid kartellikokkuleppeid, mis puudutasid teatud siseriiklikke turge, ja et see ei hõlma Euroopa ja Jaapani tootjate vahelist kokkulepet, mille suhtes Areva ei olnud leebema kohtlemise taotlust esitanud.

16 30. septembril 2008 otsustas komisjon algatada vaidlustatud otsuse adressaatide suhtes elektritransformaatorite turgu puudutava menetluse.

17 19. novembril 2008, enne vastuväiteteatise esitamist, saatis komisjon Arevale kirja, milles ta kirjeldas tema leebema kohtlemise taotluste kronoloogiat ja meenutas, et ta oli 20. augustil 2007 jõudnud järeldusele, et teatud liikmesriike (eelkõige Saksamaad) puudutavad kartellikokkulepped ühelt poolt ning Euroopa ja Jaapani elektritransformaatorite tootjate vaheline kartellikokkulepe teiselt poolt kujutasid endast kahte eraldiseisvat rikkumist ja et ta kavatses menetleda vaid seda kokkulepet, mis eeldatavasti oli sõlmitud Euroopa ja Jaapani elektritransformaatorite tootjate vahel, mitte aga seda, mis eelduslikult oli sõlmitud Saksamaal. Samuti teavitas komisjon hagejat asjaolust, et tõendid Euroopa ja Jaapani elektritransformaatorite tootjate vahelise kartellikokkuleppe kohta ei oma olulist tõenduslikku lisaväärtust ja et ta ei kavatse trahvi 2002. aasta koostööteatise alusel selles osas vähendada.

18 Vastuväiteteatis võeti vastu 20. novembril 2008. Hageja vastas sellele 20. jaanuaril 2009. Ärakuulamine toimus 17. veebruaril 2009.

19 7. oktoobril 2009 võttis komisjon vastu otsuse K(2009) 7601 (lõplik) EÜ artiklis 81 ja EMP lepingu artiklis 53 sätestatud menetluse kohta (Juhtum COMP/39.129 – Elektritransformaatorid) (edaspidi „vaidlustatud otsus"), milles ta tõdes, et Alstom ja hageja olid rikkunud EÜ artiklit 81 ning Euroopa Majanduspiirkonna lepingu (edaspidi „EMP leping") artiklit 53, ja määras Alstomile trahvi 16,5 miljonit eurot, millest hageja vastutas solidaarselt summas 13,53 miljonit eurot.

20 Kõnealuses otsuses tõdes komisjon, et hageja oli osalenud 9. juunist 1999 kuni 15. maini 2003 *gentlemen's agreement*'is (GA) ehk ebaseaduslikus kartellikokkuleppes, mis hõlmas kogu Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) territooriumi ja mis seisnes Euroopa ja Jaapani elektritransformaatorite tootjate vahel suuliselt sõlmitud kokkuleppes, mille eesmärk oli austada igaühe koduturge ja hoiduda nendel turgudel müügitegevusest.

21 *Gentlemen's agreement*'i ülesehituse osas leidis komisjon, et selles osalenud ettevõtjad olid jaotatud kahte rühma, üks Euroopa, teine Jaapani, et kumbki rühm pidi nimetama sekretärettevõtja ja et kogu rikkumise jooksul oli Euroopa rühma sekretäriks olnud Siemens ning Jaapani rühma sekretäriks Hitachi. Komisjon tõdes samuti, et turu jagamise kokkulepet oli täiendatud kokkuleppega, mille eesmärk oli teavitada riigihankemenetlustest (projektid) teise rühma territooriumil ja et nendest projektidest tuli teatada teise rühma sekretärile selleks, et need ära jagada.

22 Vaidlustatud otsus käsitleb turgu, millel müüakse nii eraldi seadmena kui ka valmisprojekti osana elektritransformaatoreid, välja arvatud gaasisolatsiooniga jaotusseadmetel põhinevate alajaamade osana müüdavaid elektritransformaatoreid, mis on juba komisjoni 24. jaanuari 2007. aasta otsuse K(2006) 6762 (lõplik) [EÜ] artiklis 81 ja EMP lepingu artiklis 53 sätestatud menetluse kohta (Juhtum COMP/F/38.899 – Gaasisolatsiooniga jaotusseadmed) esemeks (kokkuvõte on avaldatud ELT 2008, C 5, lk 7).

23 Vaidlustatud otsuses eristas komisjon *gentlemen's agreement*'i kahest teisest kartellikokkuleppest, st esiteks kokkulepped, mis puudutasid siseriiklikke turge, eelkõige Saksamaa turgu, ja teiseks „Aero Clubi" kokkulepe, mis oli 1997. aasta lõpus või 1998. aastal lõppenud rahvusvaheline kartellikokkulepe. Vaidlustatud otsuses tuvastatud rikkumine puudutab vaid*gentlemen's agreement*'i, mitte aga kahte teist kokkulepet.

24 2002. aasta koostööteatise alusel vabastas komisjon trahvist Siemens AG ja Siemens Aktiengesellschaft Österreich'i ning vähendas Fuji Electronics Holdings Co., Ltd trahvi 40%.

25 Hagejat aga komisjon trahvist ei vabastanud ega tema trahvi vähendanud. Ometi vähendas ta vaidlustatud otsuse põhjenduses 274 tema trahvi 18% võrra tulemusliku koostöö eest väljaspool 2002. aasta koostööteatise kohaldamisala. Alstomile ja hagejale määratud trahvisummade erinevust selgitab seega asjaolu, et Alstomi trahvi ei vähendatud.

Menetlus ja poolte nõuded

26 Hageja, põhikirja muutmisest tuleneva nimega Areva T&D SAS, esitas 21. detsembril 2009 Üldkohtu kantseleisse hagi käesoleva asja algatamiseks.

27 Peale tema ülevõtmist Alstomi poolt 2010. aasta jaanuaris otsustas hageja muuta oma ärinime ja võtta selleks Alstom Grid SAS.

28 Kuna ettekandja-kohtunikul ei olnud võimalik käesoleva asja läbivaatamisel osaleda, määrati uus ettekandja-kohtunik.

29 Ettekandja-kohtuniku 9. novembri 2012. aasta ettekande põhjal otsustas Üldkohus (kolmas koda) menetlust korraldavate meetmete raames Üldkohtu kodukorra artikli 64 tähenduses esitada pooltele küsimusi ja paluda komisjonil esitada dokumente. Määratud tähtaja jooksul vastasid pooled küsimustele ja komisjon esitas nõutud dokumendid osaliselt. 7. märtsil 2013 esitas hageja nende dokumentide ja komisjoni seisukohtade suhtes oma märkused.

30 9. aprilli 2013. aasta määrusega peatas Üldkohtu kolmanda koja esimees käesolevas kohtuasjas menetluse kuni Üldkohtu lõpliku otsuse tegemiseni kohtuasjas C-231/11 P: komisjon *vs.* Siemens Österreich jt.

31 Kuna Üldkohtu kodade koosseis muutus, kuulub ettekandja-kohtunik nüüd üheksanda koja koosseisu, mistõttu määrati käesolev kohtuasi sellele kojale.

32 Peale seda, kui Euroopa Kohus oli kuulutanud oma 10. aprilli 2014. aasta kohtuotsused komisjon*vs.* Siemens Österreich jt (C-231/11 P–C-233/11 P, EKL, EU:C:2014:256), ja Areva *vs.* komisjon (C-247/11 P ja C-253/11 P, EKL, EU:C:2014:257), otsustas Üldkohus (üheksas koda) algatada suulise menetluse.

33 14. mai 2014. aasta kirjas loobus hageja mõnedest hagi põhjendamiseks esitatud väidetest, mida Üldkohus ka arvesse võttis.

34 Poolte seisukohad ja vastused Üldkohtu küsimustele kuulati ära 21. mai 2014. aasta kohtuistungil.

35 Hageja palub Üldkohtul:

— tühistada vaidlustatud otsus teda puudutavas osas;

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

36 Komisjon palub Üldkohtul:

— jätta hagi rahuldamata;

— mõista kohtukulud välja hagejalt.

37 Pooled ei nõua vaidlustatud otsuses määratud trahvi summa muutmist.

Õiguslik käsitlus

38 Hagiavalduses oli käesoleva hagi põhjendamiseks esitatud neli väidet. Nagu on aga meenutatud eespool punktis 33, loobus hageja osast neist väidetest, st esimese väite esimesest osast, mis tugines põhjendamiskohustuse rikkumisele seoses komisjoni karistamispädevuse delegeerimisega, teisest väitest, mis tugines EÜ artikli 81 lõike 1 ja eelkõige konkurentsiõiguse rikkumiste süüks panemist käsitlevate eeskirjade rikkumisele, ning kolmandast väitest, mis tugines EÜ artikli 81 lõike 1 ja eelkõige solidaarsust puudutavate eeskirjade rikkumisele.

39 Seega tuleb analüüsida vaid esimese väite ülejäänud osa, mille kohaselt ei ole piisavalt põhjendatud lisatingimuse seadmist tingimustele, mis on kehtestatud 2002. aasta koostööteatises, ning neljandat väidet, et rikutud on õiguspärase ootuse ja õiguskindluse põhimõtteid ning eiratud on kõnealuses teatises kehtestatud eeskirju.

40 Üldkohus leiab, et neljandat väidet tuleb analüüsida enne esimese väite ülejäänud osa.

Neljas väide, et eiratud on 2002. aasta koostööteatises kehtestatud eeskirju

41 Neljas väide koosneb kahest osast, millest esimene tugineb 2002. aasta koostööteatise punkti 8 alapunkti a ning punktide 9 ja 11 eiramisele komisjoni poolt ja teine õiguspärase ootuse ning õiguskindluse põhimõtete rikkumisele.

Neljanda väite esimene osa, mis tugineb 2002. aasta koostööteatise punkti 8 alapunkti a ning punktide 9 ja 11 eiramisele

42 Hageja väidab, et komisjon oleks pidanud andma talle kaitse vastavalt 2002. aasta koostööteatise punkti 8 alapunktile a ning punktidele 9 ja 11. Selles kontekstis väidab ta esimese võimalusena, et vastupidi komisjoni poolt tõdetule täitis ta nimetatud punktides esitatud nõuded. Teise võimalusena väidab ta, et viidatud punktides ette nähtud kaitse trahvi eest tuleb anda siis, kui– nagu käesolevaski asjas – kaitse saamise taotluse ja rikkumise tuvastamise otsuse tegemise vahel esineb selge ja kindel põhjuslik seos.

– Etteheide, mis tugineb 2002. aasta koostööteatise punkti 8 alapunkti a ning punktide 9 ja 11 eiramisele

43 Hageja väidab, et vastupidi sellele, mida tõdes komisjon vaidlustatud otsuses, täitis ta 2002. aasta koostööteatise punkti 8 alapunktis a ning punktides 9 ja 11 esitatud tingimused. Järelikult oleks komisjon pidanud andma talle trahvi eest kaitse osas, mis puudutab tema osalemist *gentlemen's agreement*'is.

44 Kõigepealt tuleb meenutada, et 2002. aasta koostööteatise vastuvõtmisega tekitas komisjon õiguspärased ootused, nagu on pealegi mööndud selle teatise punktis 29. Võttes arvesse õiguspärast ootust, mis komisjoniga koostööd teha soovivatel ettevõtjatel teatisest tulenevalt võib tekkida, on komisjon seega kohustatud sellest juhinduma. Seega juhul, kui komisjon ei järgi teatisega kehtestatud käitumisjuhiseid, rikub ta õiguspärase ootuse põhimõtet (kohtuotsused, 18.6.2008, Hoechst *vs.* komisjon, T-410/03, EKL, EU:T:2008:211, punkt 510, ja 13.7.2011, Kone jt *vs.* komisjon, T-151/07, EKL, EU:T:2011:365, punkt 127).

45 Käesolevas kohtuasjas väidab hageja, et vastupidi sellele, mida komisjon tõdes vaidlustatud otsuse põhjenduses 314, olid 2002. aasta koostööteatise punkti 8 alapunktis a ning punktides 9 ja 11 esitatud tingimused trahvi eest kaitse andmiseks käesolevas asjas täidetud.

46 2002. aasta koostööteatise punkti 8 alapunkti a ning punkti 9 osas tuleb meenutada, et need nõuavad esiteks, et ettevõtja esitaks esimesena tõendid, mis komisjoni arvates võimaldavad tal teha otsuse ühendust mõjutava väidetava kartelli tuvastamisega seotud uurimise läbiviimise kohta, ja teiseks, et komisjonil puuduksid nende tõendite esitamise ajal piisavad tõendid selleks, et võtta vastu otsus uurimise läbiviimiseks seoses väidetava kartelliga.

47 Hageja väidab, et andmed, mis võimaldanuks komisjonil võtta vastu kontrollimise määramise otsused, esitas ta ajal, mil komisjonil ei olnud elektritransformaatorite sektori kohta veel piisavalt tõendeid. Nimelt üksnes tänu neile andmetele, mille ta komisjonile oli esitanud, oli viimasel võimalik 2007. aasta veebruaris kontrollimisi teostada.

48 Komisjon vaidleb neile argumentidele vastu.

49 Siinkohal tuleb märkida, et hageja esimese taotluse kaitse saamiseks sai komisjon 22. septembril 2004. Samas, 11. ja 12. mail 2004 ehk enne seda kuupäeva oli komisjon juba teostanud kontrollimised gaasisolatsiooniga jaotusseadmeid käsitlevas juhtumis ja oli võtnud dokumente Hitachi ruumidest.

50 Hageja väidab, et need dokumendid ei võimaldanud komisjonil kontrollimisi teostada. Ükski neist dokumentidest ei lubanud tal järeldada või tõendada väidetava kartellikokkuleppe olemasolu Euroopa ja Jaapani tootjate vahel elektritransformaatorite osas.

51 Seega tuleb kontrollida, kas dokumendid, mille komisjon võttis ära Hitachi ruumides 11. ja 12. mail 2004 toimunud kontrollimiste käigus ja mille ta esitas Üldkohtule viimase nõudel (vt eespool punkt 29), võimaldasid tal teha kontrollimise määramise otsuse seoses*gentlemen's agreement*'iga ehk kartellikokkuleppega Euroopa ja Jaapani elektritransformaatorite tootjate vahel, mille eesmärk oli austada igaühe siseturge ja hoiduda nendel turgudel müügitegevusest.

52 Selles kontekstis tuleb esiteks meenutada, et selleks, et komisjon saaks vastu võtta otsuse, millega määratakse kontrollimine vastavalt nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1/2003 [EÜ] artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (EÜT 2003, L 1, lk 1; ELT eriväljaanne 08/02, lk 205) artikli 20 lõikele 4, peab ta viitama kontrollimist õigustavatele asjaoludele (vt analoogia alusel kohtuotsus, 26.6.1980, National Panasonic *vs.* komisjon, 136/79, EKL, EU:C:1980:169, punktid 26 ja 27).

53 Teiseks tuleb märkida, et kontrollimiste õigustamiseks ei ole vaja, et komisjoni poolt kogutud dokumendid suudaksid ilma mõistliku kahtluseta kinnitada vaidlustatud otsuses tõdetud rikkumise olemasolu. See tõenduslik tase on nõutav komisjoni otsuste puhul, millega viimane tõdeb rikkumise olemasolu ja määrab trahvid. Tegemaks aga kontrollimise määramise otsust määruse nr 1/2003 artikli 20 lõike 4 tähenduses, piisab, kui komisjonil on olulisi otseseid ja kaudseid tõendeid, mis lubavad tal kahtlustada rikkumise toimepanemist (vt kohtuotsus, 8.3.2007, France Télécom *vs.* komisjon, T-340/04, EKL, EU:T:2007:81, punkt 53 ja seal viidatud kohtupraktika).

54 Kolmandaks tuleb meenutada, et eelkõige ebaseaduslike kokkulepete valdkonnas tuleb erinevaid tõendeid hinnata mitte isoleeritult, vaid nende kogumis, ja need võivad üksteist vastastikku tugevdada (vt analoogia alusel kohtuotsused, 14.7.1972, Imperial Chemical Industries*vs.* komisjon, 48/69, EKL, EU:C:1972:70, punkt 68, ja 8.7.2004, JFE Engineering *vs.* komisjon, T-67/00, T-68/00, T-71/00 ja T-78/00, EKL, EU:T:2004:221, punkt 275).

55 Käesoleval juhul tuleb seega kontrollida, kas nende dokumentide sisu, mille komisjon Hitachi ruumidest ära võttis ja mida tuleb hinnata nende kogumis, arvesse võttes oli komisjonil piisavalt tõendeid, et teha kontrollimise määramise otsus seoses konkurentsivastase kokkuleppega Euroopa ja Jaapani elektritransformaatorite tootjate vahel, lähtudes eespool meenutatud põhimõtetest.

56 Seoses dokumentidega, mille komisjon esitas Üldkohtule vastusena viimase nõudele esitada talle dokumendid, mis võeti ära Hitachi ruumides 11. ja 12. mail 2004 toimunud kontrollimiste käigus, tuleb kõigepealt märkida, et dokumentides, millele komisjon andis nimeks„NB 2", „NB 4", „FP 4" ja „FP 5", on viidatud kohtumistele seoses „AC" ja „GA-ga". Neist dokumentidest nähtub ka, et asjaomastel kohtumistel osalenud ettevõtjate või ettevõtjate rühmade määratlemiseks kasutati koode (näiteks „TA", „TB", „TS", „TT" ja „TX(B)", „T2", „T3", „T4", „T5" ning „E" ja „J"). Arvestades esiteks asjaolu, et neid akronüüme ja koode ei kasutatud gaasisolatsiooniga jaotusseadmeid puudutava kartellikokkuleppe raames, ja teiseks, et dokumendis „FP 4" mainitud isikute positsioonist võis järeldada, et „AC" ja „GA" kohtumised puudutasid elektritransformaatoreid, siis tuleb märkida, et komisjonil oli otseseid ja kaudseid tõendeid, mis lubasid tal kahtlustada kohtumiste toimumist elektritransformaatorite tootjate vahel.

57 Järgmiseks tuleb tõdeda, et Hitachi ruumidest võetud dokumendid võimaldasid komisjonil tuvastada vähemalt mõned ettevõtjad ja mõned nende esindajad, kes asjaomastel kohtumistel osalesid. Esiteks on mõnede neil kohtumistel osalenud isikute nimed märgitud dokumendis „FP 4" ja teiste selliste dokumentide abiga nagu „FPB 200" sai komisjon teiste seas kindlaks teha ettevõtjad, kuhu nad kuulusid, ja keda nad neil kohtumistel esindasid, st ABB, Alstomi ja VA Ŧ ECH-i kontsernid. Mis puudutab dokumendis „FP 4" mainitud kahe isiku nimesid, keda ei saanud kõnealuste ettevõtjatega seostada, siis tuleb märkida, et võttes arvesse esiteks asjaolu, et dokumendid „NB 6", „NB 8" ja „KC 10" viitasid kohtumisele, mis toimus Nürnbergis (Saksamaa) osalenud ettevõtjate tehase koosolekuruumis, ja teiseks, et Siemensi oluline asukoht asus just selles linnas, olid komisjonil otsesed ja kaudsed tõendid, mis lubasid tal kahtlustada, et ka Siemensi esindajad osalesid neil kohtumistel.

Teiseks, komisjon väidab õigesti, et asjaolu, et ta leidis need dokumendid Hitachi ruumidest, võimaldas tal kahtlustada, et see ettevõtja oli samuti osalenud elektritransformaatoreid puudutanud kohtumistel. Kolmandaks on dokumendis „FP 5" viidatud kahe ühisettevõtte loomisele ettevõtjate vahel, keda määratletakse ühelt poolt „T 2" ja „T 3" ning teiselt poolt „T 4" ja „T 5". Nagu komisjon seda aga õigesti märgib, võis ta teabe põhjal, mis oli Hitachi juures kontrollimiste teostamise ajal juba avalikult kättesaadav, järeldada, et ühisettevõtte lõid esiteks Fuji ja Hitachi ning teiseks Toshiba ja üks teine Jaapani ettevõtja. Järelikult võis ta just selle dokumendi alusel omada kahtlusi seoses Hitachi, Fuji ja Toshiba kontsernide osalemisega kohtumistel.

58 Lisaks tuleb märkida, et just dokumendi „FP 4" sisu andis vihjeid kokkuleppe ja kohtumiste korralduse konkurentsivastase laadi kohta. Nimelt nähtub sellest dokumendist, et „E-s" ja „J-s" asuvad ettevõtjad pidid austama „GA-d" ja et aastas toimus kaks kohtumist. See dokument andis ka vihje ajavahemiku suhtes, mille jooksul need kohtumised aset leidsid. Samuti võib tuletada dokumendist „KC 10", et osalejad arutasid kohtumistel elektritransformaatorite projekte ja vahetasid sellealast teavet.

59 Seega, hinnates komisjoni kontrollimiste käigus Hitachi ruumidest võetud dokumente nende kogumis, võimaldasid need komisjonil kahtlustada konkurentsivastase kokkuleppe olemasolu Euroopa ja Jaapani elektritransformaatorite tootjate vahel ning teha selles osas kontrollimise määramise otsus.

60 Ükski hageja esitatud argumentidest ei sea seda järeldust kahtluse alla.

61 Esiteks tuleb tagasi lükata etteheide dokumendi „FP 7" loetamatuse suhtes. Selles osas tuleb kõigepealt märkida, nagu nähtub eespool punktides 56–58 esitatud kaalutlustest, et isegi kui seda dokumenti mitte arvesse võtta, oli komisjonil piisavalt tõendeid, et kahtlustada konkurentsivastase kokkuleppe olemasolu Euroopa ja Jaapani elektritransformaatorite tootjate vahel. Seega tuleb etteheide dokumendi „FP 7" loetamatuse suhtes tagasi lükata, kuna see on tulemusetu. Järgmiseks tuleb tõdeda vastupidi hageja väidetule, et isegi kui see dokument on raskesti loetav, ei ole see loetamatu, mida pealegi kinnitab hageja ise, kes toob välja põhjused, miks selle dokumendi sisu ei võimalda lugejal järeldada konkurentsivastase kokkuleppe olemasolu. Igal juhul tuleb märkida, et selle dokumendi sisu on osaliselt taasesitatud vaidlustatud otsuse põhjenduses 99.

62 Teiseks väidab hageja, et osa dokumentidest, mille komisjon Üldkohtu nõudel esitas, kannab kuupäeva 1. juuni 2007 ja seega ei saa olla tegemist dokumentidega, mille ta võttis ära Hitachi ruumides 11. ja 12. mail 2004 toimunud kontrollimise ajal. Kohtuistungil Üldkohtu küsimusele vastates täpsustas hageja, et ta vaidlustab üksnes asjaolu, et komisjoni esitatud ja kuupäeva 1. juuni 2007 kandvad dokumendid ning teatud tõlked hankis komisjon Hitachi ruumides 11. ja 12. mail 2004 toimunud kontrollimise ajal, kuid seevastu ei vaidlusta ta seda, et muud dokumendid, mille komisjon Üldkohtu nõudel esitas, olid kogutud kõnealuse kontrollimise jooksul.

63 Siinkohal tuleb tõdeda, et osa dokumentidest, mille komisjon Üldkohtule esitas, kannab tõepoolest kuupäeva 1. juuni 2007. Mis puudutab aga eespool punktides 56–58 arvesse võetud dokumente, siis tuleb märkida, et osa neist ei kanna kuupäeva 1. juuni 2007 ja et ülejäänud osas, milles see kuupäev on teistel dokumentidel märgitud, on tegemist dokumentidega, milleks on esiteks osaliselt või täielikult jaapani keeles koostatud algversioon ja teiseks selle algversiooni ingliskeelne tõlge. Samas tuleb tõdeda, et kuupäev 1. juuni 2007 on märgitud vaid ingliskeelsetele tõlgetele.

64 Järelikult asjaolu, et ingliskeelsetele tõlgetele on märgitud kuupäev 1. juuli 2007, ei saa seada kahtluse alla järeldust, et komisjonil oli peale Hitachi ruumides 11. ja 12. mail 2004 läbi viidud kontrollimist juba olulisi otseseid ja kaudseid eelkõige jaapanikeelseid tõendeid, mis lubasid tal kahtlustada hageja osalemist Euroopa ja Jaapani elektritransformaatorite tootjate vahelises konkurentsivastases kokkuleppes. Seega tuleb see etteheide tagasi lükata.

65 Kolmandaks tuleb märkida, et miski ei takista järeldamast, et jaapani keeles koostatud dokumendid kujutavad endast olulisi otseseid ja kaudseid tõendeid, mille põhjal saab otsusega määrata kontrollimise määruse nr 1/2003 artikli 20 lõike 4 tähenduses. Vastates kohtuistungil Üldkohtu küsimusele, täpsustas hageja muu hulgas, et seda asjaolu ta ei vaidlusta.

66 Neljandaks väidab hageja, et komisjonil ei olnud õigust eespool punktides 56–58 analüüsitud dokumente kasutada.

67 Selles kontekstis väidab ta kõigepealt, et vastavalt määruse nr 1/2003 artikli 20 lõikele 4 ei olnud komisjonil õigust kasutada dokumente, mis koguti 11. ja 12. mail 2004 Hitachi ruumides toimunud kontrollimiste käigus. Ta leiab, et komisjon oleks pidanud läbiotsimisel piirduma kontrollimise määramise otsuses märgitud sektoritega, st varjestatud alajaamad või gaasisolatsiooniga jaotusseadmed. Need tooted on aga elektritransformaatoritest eraldiseisvad tooted ega täienda teineteist.

68 Komisjon väidab, et need etteheited on vastuvõetamatud, kuna need on esitatud hilinenult ja kuna igal juhul ei ole need põhjendatud.

69 Siinkohal tuleb meenutada, et kohtupraktikast tuleneb tõepoolest, et kontrollimiste käigus kogutud teavet ei tohi kasutada muul eesmärgil kui see, mis on märgitud kontrollimise määramise otsuses (kohtuotsus, 17.10.1989, Dow Benelux *vs.* komisjon, 85/87, EKL, EU:C:1989:379, punkt 17; vt selle kohta samuti kohtuotsus, 14.11.2012, Nexans France ja Nexans *vs.* komisjon, T-135/09, EKL, EU:T:2012:596, punkt 64). Selle nõude eesmärk on lisaks ärisaladusele kaitsta ettevõtjate kaitseõigusi. Neid õigusi riivataks tõsiselt juhul, kui komisjonil oleks võimalik EÜ artikli 81 või 82 rikkumise tuvastamise otsuse raames tugineda ettevõtjate vastu tõenditele, mis on saadud küll kontrollimise käigus, kuid mis ei ole seotud selle eseme ja eesmärgiga (kohtuotsus, 6.9.2013, Deutsche Bahn jt*vs.* komisjon, T-289/11, T-290/11 ja T-521/11, EKL, EU:T:2013:404, punkt 124).

70 Siiski, nagu eespool punktides 52–55 on välja toodud, ei ole 2002. aasta koostööteatise punkti 9 kohaldamisel küsimus selles, kas komisjonil oli juba piisavalt tõendeid, et tuvastada ebaseadusliku kokkuleppe olemasolu rikkumise tuvastamise ja trahvi määramise otsuses, vaid tuleb kontrollida üksnes seda, kas tal oli piisavalt tõendeid, et teha kontrollimise määramise otsus määruse nr 1/2003 artikli 20 lõike 4 tähenduses.

71 Vastupidi hageja väidetule, isegi juhul, kui *gentlemen's agreement*'i puudutavad dokumendid ei olnud hõlmatud Hitachi ruumides 11. ja 12. mail 2004 toimunud kontrollimise määramise otsuse esemega (eeldus, mille komisjon on vaidlustanud), ei takista eespool punktis 69 viidatud kohtupraktika komisjonil tuginemast eespool punktides 56–58 mainitud dokumentidest teadlik olemisele, et teha uus kontrollimise määramise otsus vastavalt määruse nr 1/2003 artikli 20 lõikele 4.

72 Nimelt, nagu Üldkohus on juba tõdenud, asjaolu, et komisjon sai kontrollimise käigus esimest korda dokumendid, mis viitavad kontrollimise määramise otsuse kohaldamisalasse mittekuuluvale rikkumisele, ei anna selles osas absoluutset kaitset, et neid dokumente ei võiks mõnes muus asjas õiguspäraselt nõuda ja tõendina kasutada. Vastasel korral õhutataks ettevõtjaid kontrollimise käigus esimeses asjas väljastama kõik dokumendid, mille abil on võimalik tuvastada mõni muu rikkumine, ja sel viisil kaitsta end mis tahes muu uurimise eest. Niisugune lahendus läheks kaugemale sellest, mis on vajalik ärisaladuse ja kaitseõiguste kaitsmiseks, ning takistaks põhjendamatult komisjonil täita oma ülesannet, mis seisneb ühisturul konkurentsieeskirjade täitmise jälgimises (eespool punktis 69 viidatud kohtuotsus Deutsche Bahn jt *vs.* komisjon, EU:T:2013:404, punktid 125–127).

73 Järelikult, vastupidi hageja väidetule võis komisjon pärast 11. ja 12. mail 2004 Hitachi ruumides toimunud kontrollimisi tugineda eespool punktides 56–58 mainitud dokumentidest teadlik olemisele, et teha vastavalt määruse nr 1/2003 artikli 20 lõikele 4 kontrollimise määramise otsus seoses eeldatava konkurentsivastase kokkuleppega Euroopa ja Jaapani elektritransformaatorite tootjate vahel.

74 Seega tuleb etteheide määruse nr 1/2003 artikli 20 lõike 4 rikkumise kohta tagasi lükata, ilma et oleks vaja analüüsida, kas Hitachi ruumides 11. ja 12. mail 2004 toimunud kontrollimise määramise otsuse ese hõlmas *gentlemen's agreement*'i.

75 Igal juhul tuleb tõdeda, et eespool punktides 56–58 analüüsitud dokumendid oli samuti esitanud Hitachi oma 9. septembri 2004. aasta leebema kohtlemise taotluse raames, st enne hageja taotlust kaitse saamiseks. Hageja väidab selle kohta, et Hitachi oli nende dokumentide kasutamise piiranud gaasisolatsiooniga jaotusseadmeid käsitleva uurimisega. Samas, isegi kui eeldada, et Hitachi soovis ja sai piirata nende dokumentide kasutamist, ei takista see komisjonil tegemast kontrollimise määramise otsust seoses eeldatava konkurentsivastase kokkuleppega Euroopa ja Jaapani elektritransformaatorite tootjate vahel, tuginedes asjaolule, et ta oli nendest dokumentidest teadlik.

76 Seega tuleb etteheide, mille kohaselt komisjonil ei olnud õigust neile dokumentidele tugineda, tagasi lükata, ilma et oleks vaja analüüsida etteheite vastuvõetavust.

77 Viiendaks väidab hageja, et hetkel, mil ta esitas kaitse saamise taotluse, ei olnud juhtumiga tegelenud komisjoni ametnikud veel teadlikud nende dokumentide sisust, mis Hitachi ruumidest 11. ja 12. mail 2004 ära võeti. Selles kontekstis väidab ta, et isegi kui kaitse saamise taotluse esitamise hetkel oli komisjonil kui institutsioonil juba piisavalt teavet, et teha kontrollimise määramise otsus seoses eeldatava konkurentsivastase kokkuleppega Euroopa ja Jaapani elektritransformaatorite tootjate vahel, ei tundunud käesoleva juhtumiga tegelenud ametnikud selle teabega kursis olevat. See teave sisaldus ühes teises toimikus, milleks oli gaasisolatsiooniga jaotusseadmete juhtumi toimik.

78 Siinkohal tuleb esiteks meenutada, et 2002. aasta koostööteatise punktist 9 tuleneb, et punkti 8 alapunktis a ja punktis 11 nimetatud kaitse trahvi eest antakse ainult juhul, kui„komisjonil" puudusid veel piisavad tõendid, selleks et võtta vastu otsus uurimise läbiviimiseks. Teatise punkt 9 ei viita seega teadmisele, mis võis olla juhtumiga tegelenud ametnikel, vaid teadmisele, mis võis olla komisjonil kui institutsioonil. Järelikult tuleb tõdeda, et käesoleval juhul ei ületanud komisjon 2002. aasta koostööteatise punktis 9 sätestatud sõnalisi piire.

79 Teiseks tuleb märkida, et käsitlus, mille kohaselt on määravaks kriteeriumiks teadlikkuse tase, mis võib juhtumiga tegelevatel ametnikel olla hetkel, mil esitatakse kaitse saamise taotlus, ei ole sugugi kooskõlas 2002. aasta koostööteatise mõtte ja sellega taotletud eesmärkidega.

80 Nimelt oleks sellise käsitluse tagajärjeks see, et punkti 8 alapunkti a ning punktide 9 ja 11 kohane kaitse tuleks anda isegi siis, kui ilmneb, et otsesed ja kaudsed tõendid, mis olid komisjonil kaitse saamise taotluse esitamise hetkel juba olemas, võimaldanuks tal teha kontrollimise määramise otsuse eeldavata kartellikokkuleppe suhtes.

81 Selles kontekstis tuleb aga meenutada, et komisjoni leebema kohtlemise programmi eesmärk ei ole anda salajastes kartellides osalevatele ettevõtjatele võimalus vältida nende vastutuse rahalisi tagajärgi, vaid hõlbustada niisuguse tegevuse avastamist ja seejärel haldusmenetluses aidata kaasa komisjoni pingutustele, mille eesmärk on asjakohaste faktide taastamine võimalikult suures osas. Seega ei tohi tulu, mida niisuguses tegevuses osalevad ettevõtjad võivad saada, ületada taset, mis on vajalik leebema kohtlemise programmi ja komisjoni poolt läbiviidava haldusmenetluse täieliku tõhususe tagamiseks.

82 Järelikult saab trahvi eest kaitse andmist õigustada ainult selle ettevõtja koostöö väärtusega, kes kaitset taotleb. Seega, nagu komisjon on 2002. aasta koostööteatise punktis 6 õigesti märkinud, on sellise ettevõtja koostööl, kes teavitab teda ebaseaduslikust kokkuleppest, millest ta veel teadlik ei olnud, oluline väärtus, mis võib õigustada kaitset trahvi eest. Seevastu ettevõtja koostöö, mis seisneb üksnes teavitamises ebaseaduslikust kokkuleppest, mida ta võis kahtlustada otseste ja kaudsete tõendite alusel, mis tal juba olemas olid, ei oma võrreldavat olulist väärtust. Vastupidi, nagu nähtub teatise punkti 8

alapunktist b, on viimasel juhul trahvi eest kaitse andmine õigustatud üksnes siis, kui ettevõtja mitte ainult ei teavita teda kartellikokkuleppe olemasolust, vaid esitab talle ka tõendeid, mis võimaldavad kõnealuse kokkuleppe olemasolu tõdeda EÜ artikli 81 rikkumise tuvastamise otsuses.

83 Seega tuleb etteheide, mis puudutab asjaolu, et juhtumiga tegelenud komisjoni ametnikud ei pruukinud olla väidetava *gentlemen's agreement*'i olemasolust teadlikud, tagasi lükata.

84 Kuuendaks väidab hageja, et tõendid, millele komisjon oleks võinud tugineda, sisalduvad gaasisolatsiooniga jaotusseadmete juhtumi toimikus. Siinkohal piisab, kui kõigepealt meenutada, nagu on välja toodud eespool punktides 70 ja 73, et isegi juhul, kui Hitachi ruumides 11. ja 12. mail 2004 toimunud kontrollimise määramise otsuse ese ei hõlmanud *gentlemen's agreement*'i, ei takista miski komisjonil nendele dokumentidele tuginemast, et teha uus kontrollimise määramise otsus. Järgmiseks, nagu nähtub eespool punktidest 78 ja 79, ei oma 2002. aasta koostööteatise punkti 9 kohaldamisel tähtsust see, millises toimikus need tõendid asusid.

85 Seitsmendaks väidab hageja, et seda asjaolu, et komisjonil ei olnud kaitse saamise taotluse esitamise hetkel veel piisavalt olulisi tõendeid, kinnitavad kaudsed tõendid. Esiteks teostas komisjon kontrollimised elektritransformaatorite sektoris alles 2007. aasta jaanuaris. Need kontrollimised toimusid seega alles kolm aastat pärast kontrollimisi gaasisolatsiooniga jaotusseadmete juhtumis ning üksnes pärast seda, kui hageja oli talle oma jätkuva koostöö raames esitanud teavet elektritransformaatorite sektori kohta. Teiseks, alates kontrollimistest gaasisolatsiooniga jaotusseadmete suhtes kuni kontrollimisteni elektritransformaatorite suhtes esitas kaitse saamise taotluse ainult veel ainult üks ettevõtja, ABB. Kolmandaks, sõltumata asjaolust, et Hitachi oli esitanud leebema kohtlemise taotluse, ei nõudnud komisjon asjaomaste dokumentide tõlkimist jaapani keelest inglise keelde, et mõista nende tähendust, ega võtnud Hitachiga ühendust, et nõuda selgitusi kõnealuste dokumentide täpse tähenduse kohta ja täiendavaid dokumentaalseid tõendeid või paluda tal esitada muid suulisi avaldusi ja täiendavaid dokumentaalseid tõendeid. Neljandaks, komisjon jättis 6. detsembril 2007 rahuldamata Hitachi 1. juuni 2007. aasta leebema kohtlemise taotluse.

86 Nende argumentide osas piisab, kui tõdeda, nagu nähtub eespool punktidest 56–58, et komisjonil oli juba olulisi otseseid ja kaudseid tõendeid, mis lubasid tal kahtlustada kartellikokkuleppe olemasolu Euroopa ja Jaapani elektritransformaatorite tootjate vahel, ning et ükski hageja argumentidest ei suuda seda järeldust ümber lükata. Seega tuleb ka see etteheide tagasi lükata.

87 Seetõttu tuleb märkida, et ükski hageja argumentidest ei suuda ümber lükata komisjoni järeldust, mille kohaselt ei olnud 2002. aasta koostööteatise punktis 9 ette nähtud tingimus täidetud. Seega tuleb käesolev etteheide tagasi lükata osas, milles see viitab 2002. aasta koostööteatise punkti 9 mittejärgimisele.

88 Samuti tuleb tagasi lükata argumendid, mis viitavad 2002. aasta koostööteatise punkti 8 alapunkti a ja punkti 11 mittejärgimisele. Nimelt saab punkti 8 alapunkti a ning punktide 9 ja 11 alusel anda trahvi eest kaitse vaid siis, kui kõik nõutud tingimused on kumulatiivselt täidetud. Kuna kõnealuse teatise punktis 9 ette nähtud tingimus ei ole täidetud, tuleb teisi tingimusi puudutavad argumendid lugeda tulemusetuks.

89 Järelikult tuleb etteheide 2002. aasta koostööteatise punkti 8 alapunkti a ning punktide 9 ja 11 mittejärgimise kohta terves ulatuses tagasi lükata.

– Etteheide, mis tugineb põhjusliku seose olemasolule

90 Teise võimalusena väidab hageja, et talle oleks 2002. aasta koostööteatise punkti 8 alapunkti a ning punktide 9 ja 11 alusel pidanud kaitse andma seetõttu, et tema kaitse saamise taotluse, komisjoni poolt 7. ja 8. veebruaril 2007 teostatud kontrollimiste, Siemensi 7., 12. ja 15. veebruari 2007. aasta kaitse saamise taotluse, Fuji 18. juuli 2007. aasta kaitse saamise taotluse ja vaidlustatud otsuse tegemise vahel esineb selge ja kindel põhjuslik seos.

91 Selles osas tuleb kõigepealt tõdeda, et 2002. aasta koostööteatise punktidest 8–11 nähtub selgelt, et juhul, kui komisjonil on juba olulisi otseseid ja kaudseid tõendeid, mis võivad õigustada kontrollimise määramise otsuse tegemist, saab ettevõtjale kaitse anda vaid siis, kui ta esitab tõendeid, mis võimaldavad komisjonil tuvastada EÜ artikli 81 rikkumise.

92 Järgmiseks tuleb rõhutada, et oht „lumepalli" efektiks ehk oht, et ühe ettevõtja taotlus kaitse saamiseks seoses ühe kartellikokkuleppega käivitab komisjoni uurimistoimingu, mis omakorda käivitab teiste ettevõtjate kaitse saamise taotluste esitamise seoses sama sektori, kuid esialgses kaitse saamise taotluses viidatutest erinevate ebaseaduslike kokkulepetega, on element, mis kuulub komisjoni leebema kohtlemise programmi juurde. See ergutab komisjoniga koostööd teha soovivaid ettevõtjaid mitte piirduma valikulise koostööga üksnes ühe kartellikokkuleppe osas, vaid tegema täielikku koostööd kõikide neile teadaolevate kartellikokkulepete osas.

93 Seega, isegi eeldusel, et põhjuslik seos hageja kaitse saamise taotluse ja vaidlustatud otsuse tegemise vahel on leidnud kinnitust, ei ole see piisav, et anda talle kaitse trahvi eest 2002. aasta koostööteatise alusel.

94 Järelikult tuleb käesolev etteheide ja sellest tulenevalt neljanda väite väiteosa, mis tugineb 2002. aasta koostööteatise punkti 8 alapunkti a ning punktide 9 ja 11 mittejärgimisele, terves ulatuses tagasi lükata.

Neljanda väite teine osa

95 Neljanda väite teine osa tugineb esiteks õiguspärase ootuse põhimõtte rikkumisele ja teiseks õiguskindluse põhimõtte rikkumisele, mis tuleneb 2002. aasta koostööteatise punkti 23 alapunkti b mittejärgimisest.

– Etteheide õiguspärase ootuse põhimõtte rikkumise kohta

96 Hageja väidab, et komisjon on rikkunud õiguspärase ootuse põhimõtet. Komisjoni käitumine haldusmenetluse väga suure osa vältel lubas tal õiguspäraselt uskuda, et ta saab trahvi eest kaitse, kui jätkab komisjoniga koostööd. Selles kontekstis viitab hageja komisjoni 31. oktoobri 2006. aasta kirjale ning asjaoludele, mille kohaselt esiteks komisjon ei teostanud 7. ja 8. veebruaril 2007 tema ruumides kontrollimist ja teiseks saatis komisjon talle 14. märtsi 2007. aasta küsimustiku üksnes teavitamise eesmärgil. Koheldes teda teiste ettevõtjatega võrreldes erinevalt, tekitas komisjon hagejas põhjendatud lootuse, et talle antakse trahvi eest kaitse.

97 Komisjon vaidleb neile argumentidele vastu.

98 Nagu on välja toodud eespool punktis 44, võib 2002. aasta koostööteatis tekitada õiguspäraseid ootusi ettevõtjates, kes soovivad komisjoniga koostööd teha. Järelikult tuleb analüüsida, kas hageja poolt esitatud asjaolud olid piisavad, et tekitada temas õiguspärast ootust trahvi eest kaitse saamise suhtes seoses tema osalusega *gentlemen's agreement*'is.

99 Selles kontekstis viitab hageja esiteks komisjoni 31. oktoobri 2006. aasta kirjale. Selles kirjas piirdus komisjon talle tingimusliku kaitse andmisega seoses „eeldatava kartellikokkuleppega elektritransformaatorite sektoris Saksamaal, Austrias ja Madalmaadel". Vaidlustatud otsuses aga karistas komisjon hagejat osalemise eest *gentlemen's agreement*'is ja seega osalemise eest Euroopa ja Jaapani elektritransformaatorite tootjate vahelises kartellikokkuleppes, mille eesmärk oli austada igaühe siseriiklikke turge ja hoiduda nendel turgudel müügitegevusest.

100 Mis puudutab seost ühelt poolt *gentlemen's agreement*'i ja teiselt poolt siseriiklikke turge puudutavate kartellikokkulepete vahel, mille eest anti hagejale tingimuslik kaitse, siis tuleb tõdeda, et vaidlustatud otsuse põhjendustes 155–161 leidis komisjon, et tegemist oli erinevate rikkumistega. Tuleb aga tõdeda, et Üldkohtule ei esita hageja ühtegi argumenti, mis seaks konkreetselt kahtluse alla sellise vahe tegemise komisjoni poolt. Selles osas toob hageja uuesti välja asjaolu, et tema kaitse saamise taotluse, komisjoni määratud kontrollimiste, Siemensi ja Fuji leebema kohtlemise taotluste ning vaidlustatud otsuse tegemise vahel esines põhjuslik seos. Tuleb aga tõdeda, et see argument, mis lükati juba tagasi eespool punktis 91, ei sea kahtluse alla kartellikokkulepete eristamist komisjoni poolt.

101 Järelikult komisjoni 31. oktoobri 2006. aasta kiri, millega hagejale anti tingimuslik kaitse siseriiklikke turge puudutavate kartellikokkulepete eest, ei saanud tekitada temas õiguspärast ootust kaitse saamiseks trahvide eest seoses tema osalemisega *gentlemen's agreement*'is, mis kujutas endast eraldiseisvat kartellikokkulepet.

102 Teiseks viitab hageja asjaolule, et 7. ja 8. veebruaril 2007 komisjon tema ruumides kontrollimisi ei teostanud, kuigi ta tegi seda teiste ettevõtjate ruumides.

103 Siinkohal tuleb kõigepealt meenutada, et komisjonil on õigus iga juhtumi puhul valida tema kasutuses olevad uurimismeetmed, mis tunduvad talle kohaseimad, et saada kahtlustatava kartellikokkuleppega seotud ettevõtjatelt teavet, ning et tal on selles tegevuses ulatuslik kaalutlusruum.

104 Järgmiseks, mis puudutab etteheidet hageja ja teiste ettevõtjate erineva kohtlemise suhtes, siis tuleb tõdeda, et 7. ja 8. veebruari 2007. aasta kontrollimised tõepoolest ei hõlmanud elektritransformaatoreid puudutavaid kartellikokkuleppeid, vaid kartellikokkuleppeid, mis puudutasid siseriiklikke turge. Kuna aga tegemist oli kontrollimistega, mis hõlmasid kartellikokkuleppeid, mille suhtes hageja tegi juba komisjoniga koostööd, siis ei saa talle ette heita seda, et ta ei teostanud kontrollimist hageja ruumides.

105 Lisaks tuleb märkida vastupidi hageja väidetule, et pelk asjaolu, et hagejale anti tingimuslik kaitse seoses tema osalemisega siseriiklikke turge puudutavates kartellikokkulepetes, ei tähenda, et talle antakse kaitse kõikide rikkumiste eest, mida on hiljem võimalik tuvastada elektritransformaatorite sektoris. Nimelt, nagu eespool punktis 92 märgitud, on „lumepalli" efekti oht element, mis kuulub komisjoni leebema kohtlemise programmi juurde. Asjaolu, et hageja tegi komisjoniga koostööd seoses elektritransformaatorite sektorit puudutava kartellikokkuleppega, ei saanud seega tekitada temas õiguspärast ootust trahvide eest kaitse saamiseks kõikide seda sektorit puudutavate kartellikokkulepete suhtes.

106 Järelikult tuleb etteheide hageja ruumides kontrollimiste teostamata jätmise kohta tagasi lükata.

107 Kolmandaks, ja vastupidi hageja väidetule ei saa tema poolt Üldkohtule esitatud dokumentidest järeldada, et komisjoni 14. märtsi 2007. aasta küsimustik saadeti talle vaid teavitamise eesmärgil. Vastupidi, neist dokumentidest nähtub, et kõnealune küsimustik sisaldas otseselt Arevale suunatud küsimusi.

108 Neljandaks ja igal juhul tuleb märkida, et vaidlustatud otsuse põhjendusest 315 nähtub, et komisjon teavitas hagejat nõuetekohaselt tema seisundist seoses kaitse saamisega ja et hageja ei ole esitanud argumente selle järelduse vaidlustamiseks.

109 Järelikult tuleb etteheide õiguspärase ootuse põhimõtte rikkumise suhtes samuti tagasi lükata.

– Etteheide 2002. aasta koostööteatise punkti 23 alapunkti b kolmanda lõigu ja õiguskindluse põhimõtte rikkumise suhtes

110 Hageja väidab, et komisjon ei järginud 2002. aasta koostööteatise punkti 23 alapunkti b kolmandat lõiku ja rikkus seega õiguskindluse põhimõtet. Teatise asjaomane punkt kohustab komisjoni mitte kasutama ettevõtja poolt leebema kohtlemise taotluse raames esitatud teavet tema vastu. Käesoleval juhul just sellele tagatisele tuginedes otsustaski hageja esitada komisjonile teavet konkurentsivastaste tegevuste kohta elektritransformaatorite sektoris.

111 Siinkohal olgu meenutatud, et koostööteatise punkti 23 alapunkti b kolmandas lõigus on sätestatud, et „[k]ui ettevõtja esitab […] tõendid selliste faktide kohta, millest komisjon ei olnud eelnevalt teadlik ja mis mõjutavad otseselt kahtlustatava kartelli tähtsust või kestust, ei võta komisjon neid andmeid arvesse võimalike trahvide määramisel kõnealused tõendid esitanud ettevõtja suhtes”.

112 Punkti 23 alapunkti b kolmas lõik käsitleb konkreetset olukorda, milles võib end leida ettevõtja, kes ei saa trahvide eest kaitset, kuid kelle trahvi vähendatakse. Nimelt, esitades kartellikokkuleppe kohta lisatõendeid, võib selline ettevõtja paljastada asjaolusid, mis mõjutavad komisjoni poolt tuvastatava rikkumise raskust või kestust, mille tagajärjel võidakse tema osalemise eest selles kartellikokkuleppes määrata raskemad karistused. Ergutamaks kõiki ettevõtjaid tegema täielikku koostööd, isegi neid, kellele trahvide eest kaitset ei anta, näeb 2002. aasta koostööteatise punkti 23 alapunkti b kolmas lõik ette „tingimusliku kaitse” nende tõendite esitamisel.

113 Käesoleval juhul ei selgita hageja aga kuidagi, mil moel ta esitas *gentlemen's agreement*'i osas tõendeid selliste faktide kohta, millest komisjon ei olnud eelnevalt teadlik ja mis mõjutasid otseselt kahtlustatava kartelli raskust või kestust.

114 Kuna hageja, tuginedes 2002. aasta koostööteatise punkti 23 alapunkti b kolmandale lõigule, viitab uuesti asjaolule, et tema kaitse saamise taotluse, komisjoni poolt 7. ja 8. veebruaril 2007 määratud kontrollimiste, Siemensi 7., 12. ja 15. veebruari 2007. aasta kaitse saamise taotluse, Fuji 18. juuli 2007. aasta kaitse saamise taotluse ja vaidlustatud otsuse tegemise vahel esineb põhjuslik seos, siis piisab märkimisest, et 2002. aasta koostööteatise asjaomase punkti eesmärk ei ole sugugi sellist põhjuslikku seost arvesse võtta. Vastupidi, nagu eespool punktis 92 märgitud, on„lumepalli” efekti oht element, mis kuulub 2002. aasta koostööteatise juurde.

115 Järelikult tuleb tagasi lükata ka etteheide 2002. aasta koostööteatise punkti 23 alapunkti b kolmanda lõigu ja õiguskindluse põhimõtte rikkumise suhtes.

116 Sellest lähtuvalt tuleb ka neljanda väite teine osa ning järelikult neljas väide tervikuna tagasi lükata.

Esimese väite ülejäänud osa, mis tugineb põhjendamiskohustuse rikkumisele

117 Esimese väite ülejäänud osa tugineb põhjendamiskohustuse rikkumisele. Hageja väidab, et komisjon ei põhjendanud piisavalt oma teguviisi, mis seisnes täiendava tingimuse lisamises selleks, et saada kaitset trahvide eest, võrreldes tingimustega, mis on esitatud 2002. aasta koostööteatise punkti 8 alapunktis a ning punktides 9 ja 11.

118 Siinkohal olgu meenutatud, et kuigi komisjonil on EÜ artikli 253 alusel kohustus esitada faktilised ja õiguslikud asjaolud, millest sõltub otsuse õiguslik põhjendus ning kaalutlused, mis viisid selle otsuse tegemiseni, ei ole tal kohustust käsitleda kõiki haldusmenetluse jooksul tõstatatud faktilisi ja õiguslikke asjaolusid (kohtuotsus, 11.7.1985, Remia jt *vs.* komisjon, 42/84, EKL, EU:C:1985:327, punkt 26).

119 Äärmisel juhul on komisjon EÜ artikli 253 alusel kohustatud vastama konkreetselt ainult olulistele väidetele, mille hagejad on haldusmenetluses esitanud (kohtuotsus, 30.9.2003, Atlantic Container Line jt *vs.* komisjon, T-191/98 ja T-212/98–T-214/98, EKL, EU:T:2003:245, punkt 575).

120 Üksikotsuse põhjendamise kohustuse eesmärk on lisaks kohtuliku kontrolli teostamise võimaldamisele anda huvitatud isikule piisavalt teavet selle kohta, kas otsuses võib sisalduda viga, mille alusel selle kehtivust vaidlustada (kohtuotsused, 2.10.2003, Corus UK *vs.* komisjon, C-199/99 P, EKL, EU:C:2003:531, punkt 145, ja 28.6.2005, Dansk Rørindustri jt *vs.* komisjon, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P, EKL, EU:C:2005:408, punkt 462).

121 Antud juhul tuleb kõigepealt rõhutada, et esimese väite käesolev väiteosa tugineb väärale eeldusele. Vastupidi hageja väidetule ei ole komisjon lisanud komisjoni 2002. aasta koostööteatise punkti 8 alapunktis a ning punktides 9 ja 11 seatud tingimustele täiendavat tingimust. Nimelt nähtub punktist 9 selgelt, et komisjon ei anna kahtlustatava kartellikokkuleppe puhul trahvide eest kaitset siis, kui tal kaitse saamise taotluse esitamise hetkel juba on piisavalt tõendeid, et teha kontrollimise määramise otsus.

122 Järgmiseks tuleb tõdeda, et vaidlustatud otsuse põhjendustes 312–322 ja 269–274 on komisjon piisavalt selgitanud põhjuseid, miks ta otsustas hagejale *gentlemen's agreement*'i osas trahvi eest kaitset mitte anda. Lisaks nähtub hageja poolt Üldkohtus esitatud argumentidest selgelt, et tal oli võimalik täielikult mõista põhjuseid, miks komisjon talle *gentlemen's agreement*'i osas trahvi eest kaitset ei andnud, mistõttu oli tal võimalik selle kehtivust vaidlustada.

123 Seetõttu tuleb esimese väite ülejäänud osa tagasi lükata.

124 Kuna ükski hageja esitatud väide ei ole põhjendatud, tuleb hagi tervikuna rahuldamata jätta.

Kohtukulud

125 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna hageja on kohtuvaidluse kaotanud ja komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud, tuleb kohtukulud välja mõista hagejalt.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (üheksas koda)

otsustab:

1. Jätta hagi rahuldamata.

2. Mõista kohtukulud välja Alstom Grid SAS-ilt.

Gratsias Czúcz Labucka

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 27. novembril 2014 Luxembourgis.

Allkirjad